

Fiskeribladet kystavisa Fiskaren

Hvem skal betale regningen i Arktis?

«Alle» vil gjerne ha en bit av ressursene i Arktis. Men hvem vil betale regninga når noe går galt? Nå møtes Nordisk råd

for å drøfte en felles strategi for Arktis. Blant annet hvem som skal betale for redningsaksjoner ved uhell. Side 7

Gir norsk fisk dårlig rykte

– For store snurrevadfanger og dårlig kvalitet er et problem som rammer hele næringa i form av dårlig renommé for norsk fisk ute i markedene, sier Steinar Eliassen i Fiskekjøpernes Forening. Side 4–5

Frykter sentralisering

Pelagisk Forening advarer mot en kvotesentralisering de mener et forslag fra Fiskarlaget vil medføre. Side 10–11

Venter svar

Fiskarlaget frykter Klif vil anbefale gruvedrift i Engebøfjellet. Side 3

Best betalt i Danmark

Danske priser ligger drøyt 70 prosent over norske priser når loddefangstene auksjoneres. Side 6

Får sjøsamisk fiskerett Side 12

Et skremmende skjønn Side 13

Rikdom fra havet Side 8–9

Tåkelagt sannhet? Side 16

ROP UT - SKRIV DIN MENING!!! debatt@fbfi.no

Publisher:

Pål Korneliussen

Redaktør:

Øystein Hage

Desksjef: Ann Eileen Ditlevsen Nygård

Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

Fiskeribladet Fiskaren arbeider etter Vær varsomplakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf: 22415680, faks: 22411980.

Fiskeribladet Fiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Hull i mørket

En ny rapport slår fast av verken små eller store båter har problemer med å treffe hullet i Stad skipstunnel. Kanskje ikke en helt overraskende konklusjon, men etter vår mening likevel et klart signal til regjeringen om at det er på tide å få bygget tunnelen som folk på kysten har kjempet for i tiår.

I rapporten fra Kystverket tilbakevises innvendingene som tidligere har kommet mot tunnelen på Nord-Vestlandet. Hovedkonklusjonen i den ferske rapporten er at det ikke vil være vanskelig for båtene å treffe hullet. Rapporten har resultert i gledesutbrudd fra de lokale forkjemperne, og håpet nå er at den tas alvorlig også blant dem som bestemmer.

Etter vår mening har nå statsråd Lisbeth Berg-Hansen fått nok innspill til å ta en avgjørelse i favor for kystens befolkning.

Selve spørsmålet om skipstunnel på Stad har nærmest utviklet seg til en farse. Tidligere har styresmaktene laget 17 rapporter om saken. I høst bestemte så Lisbeth Berg-Hansen at hun måtte få utarbeidet én til før en konklusjon kunne trekkes. Blant annet var hun skeptisk til problemene med dårlig vær, og hun stilte seg

Frem med maskinene og sprengstoffet. Bygg tunnel!

tvilende til om båtene ville treffe hullet også i uvær. Dette har hun nå fått svar på. I rapporten kommer det fram at det kun er dårlig sikt som kan hindre ferdsel i tunnelen,

noe som rapportskriverne vurderer at kun vil skje i snitt fire ganger pr år.

Konklusjonen i den nye rapporten ble kjent kun kort tid etter at en rekke Ap-topper fra kyst-Norge hadde gått sammen for å skaffe støtte for tunnelen. Fra Troms i nord til Agder-fylkene i sør mobiliseres det nå innad i regjeringspartiet. Prosjektet får blant annet støtte fra Ap-representant Bendik Arnesen, som mener at tunnelen må være et nasjonalt prosjekt.

Etter vår mening er det på tide regjeringen setter punktum i denne saken. Vi er helt enig med Arnesen.

Vi må lytte til de erfaringene som sjøfolk har opplevd gjennom flere generasjoner. Stadhavet er noe helt spesielt. Derfor bør konklusjonen være nokså klar og entydig.

Frem med maskinene og sprengstoffet. Hullet i Stad bør bygges.

Klokt om kystfiske

Regjeringen la fredag frem en lovproposisjon til oppfølging av kystfiskeutvalgets innstilling om retten til fiske i havet utenfor Finnmark. Innstillingen har som ønske om å ta vare på og styrke små – men viktige fiskerisamfunn, både som et distriktspolitisk virkemiddel og for å sikre at fiskerireguleringene er innenfor rammene som følger av folkeretten. Vi mener konklusjonen er en klok avgjørelse.

Kompetanse kysten II

Den viktigste kampen som sjømatnæringen skal kjempe de neste 10 årene er kampen mot andre næringer og offentlig sektor om medarbeidere med høyere utdanning.

GJESTEN

RAGNAR TVETERÅS

Er professor og leder for Stavanger Centre for Innovation Research.

Kriss Rokkan Iversen hadde en gjestekommentar i samme spalten på mandag med tittelen «Kompetanse kysten», som peker på viktige utfordringer og muligheter for kystsamfunnene i kampen om kompetansesearbeidsplassene. Spørsmålet er hvilke «kystsamfunn» som kan vinne kampen om talentene både i forhold til andre sektorer og internt i næringen? Er det Iversens Svolvær med ca. 6000 innbyggere eller er det byer som Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo?

Enten vi liker det eller ikke vil mennesker med høyere utdanning dominere kompetansesearbeidsplasser. I 2008 hadde nesten 35% av Norges befolkning mellom 30 og 49 år høyere utdanning. Sjømatnæringen har så langt vært en «taper» når det gjelder å

Gjesteskribenter:

KRISS Rokkan Iversen

IVAN Kristoffersen

RAGNAR Tveterås

TRUDE Olafsen

INGE Halstensen

HALFDAN Melbye

Spørsmålet er hvilke «kystsamfunn» som kan vinne kampen om talentene både i forhold til andre sektorer og internt i næringen?

trekke til seg høyt utdannet arbeidskraft. For eksempel har petroleumsnæringen over 30% sysselsatte med høyere utdanning, mens sjømatnæringen har rundt 10 prosent.

Min hypotese er at den helt nødvendige kunnskapsintensiveringen som må skje i sjømatnæringen også vil være lokaliseringssvridende mot større byregioner. Å rekruttere og holde på et miljø av kompetansemedarbeidere i et lite tettsted er svært krevende. En viktig grunn til dette er at kompetansemedarbeideren vanligvis har en kompetansesamarbeider ektefelle eller samboer. De har typisk blitt utdannet i en by og de har ervervet seg en rekke preferanser og vaner som gir byen fortrinn fremfor tettstedet. Ikke minst har byen et arbeidsmarked som gir langt flere muligheter for høyt utdannede. For de som vil forstå bedre (de i Norge ofte utskjelte) byenes fortrinn anbefales Edward Glaesers bok «The Triumph of the City».

Kompetansesearbeidsplasser må i hovedsak være i kompetansetilgjengelighet, dvs. at det innenfor samme fysiske lokaler må være flere kompetansesamarbeidere. Iversen beskriver viktige grep man har gjort i Svolvær for å lage et attraktivt kunnskapsmiljø i samme lokaler. Med slike grep kan man dempe noe gravitasjonskraft mot byene. Likevel er min påstand at når vi plottet det norske sjømatkartet om 10 år så vil fangst og oppdrett av fisk ha noenlunde samme geografiske fordeling, mens lokaliseringen av arbeidsplassene vil ha endret seg dramatisk med en langt tyngre konsentrasjon i og nær byene.

NYHETER

Fettforvirret: Fire av ti norske mødre med barn i alderen 0-2 år vet ikke hvilke typer fett som sikrer barnet den optimale utviklingen. Barns hjerner er helt avhengige av fett. Ved riktig fettinntak kan barnet spise seg smartere.

ENGEGBØSAKEN

Norges Fiskarlag frykter Klif vil anbefale gruvedrift i Engebøfjellet, Sogn og Fjordane, med fjordeponi i Førdefjorden.

Kjersti Sandvik
Bergen

I dag legger Klif (Klima og Forurensningsdirektoratet) og DN (Direktoratet for Naturforvaltning) fram sin vurdering og anbefaling i gruvesaken.

Nordic Mining har søkt om å få lov til å deponere rundt 6 millioner tonn gruveavfall hvert år i 50 år,

Mangelfull kontakt

– Vi registrerer at Klif inntil nå ikke har vist særlig forståelse for hensynet til sjømatnæring, gyteområder og mattrygghet, når de vurderer planer om utslipp av gruveavfall i fjordene, sier Jan Henrik Sandberg, rådgiver i miljø saker i Norges Fiskarlag. Han mener det faglige grunn-

Jan Henrik Sandberg

laget er for dårlig til å kunne anbefale utslipp.

– Dersom Klif anbefaler slike enorme utslipp i en gytefjord, er det svært alvorlig, sier Sandberg.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har inntil nå vært fraværende i denne debatten, men Sandberg har forhåpninger om at de nå vil komme mer på banen. Han savner informasjon om hvordan sjømatnæringene, gyteområdene og mattrygghet vil bli ivaretatt dersom det blir sjødeponi.

– Dette gjelder ikke bare gruvesaker, men også tilfeller der fjordene brukes som opphuggingssteder for utrangerte oljeplattformer.

Meningsløst

– Hvis alt dette skal kunne foregå i fjordene, vil det undergrave mye av tilliten vi må ha til lov- og rammeverket som skal ivareta et godt kyst- og fjordmiljø.

Det omfatter blant annet vannforskriften, naturmangfoldloven, regimet med nasjonale laksefjorder og kartleggingen av gyteområder og marint biologisk mangfold.

– Det vil være svært uheldig om legitimiteten til disse føringene brytes ned, sier Sandberg

Han er også kritisk til at de offentlige insititusjonene som har forvaltningsansvar

TIL AVFALLSDUMPING?: Norges Fiskarlag savner en tverrfaglig grundigere gjennomgang om hvordan utslipp påvirker næring og mattrygghet. ILLUSTRASJONSFOTO: EINAR LINDBÆK

for sjømatnæring og marint miljø ikke har fått være med i nasjonale ressursgrupper, når det gjelder saker som berører deres område.

Mattilsynet og Fiskeridirek-

toratet, ikke har fått være med i nasjonale ressursgrupper, som har gitt faglige anbefalinger for behandling av utslipp fra gruveavfall.

– Når det ikke ligger en nød-

vendig tverrfaglig kompetansen til grunn, blir disse anbefalingene av liten verdi.

kjersti.sandvik@fbfi.no
Telefon: 55213328

SELFA MOTOR **KYST-NORGES NYE MOTORLEVERANDØR**

Cummins QSL 9 HK: 285-405 | VOL: 8.9 | CYL: 6 | RPM: 1800-2100

Cummins 6 BT ReCon HK: 152 | VOL: 5,9 | CYL: 6 | RPM: 2500

Ta kontakt for et godt tilbud på nytt fremdriftsanlegg eller et overlegent godt tilbud på byttemotor!

Fri frakt ved bestilling i februar!

☎ **469 73 300**

marius@selfa.no | www.selfa.no

Selva

Cummins QSL 9

bygg til alle formål: 200-70.000. m²

Telefon 97 70 73 00 – www.lentab.no

BEREDSKAP

Når ulykken er ute i Arktis, er det uklart hvilket land som har ansvar for en redningsoperasjon. Nordisk Råd ber landene i Norden bli enige om fordeling av utgiftene.

Gunn Hedberg

Hvaler

Nordisk Råd møtes i Reykjavik på Island denne uka, for å drøfte en felles strategi for Arktis. Utvinning av olje og fordeling av ansvar ved ulykker står høyt på møtekartet.

Ansvar

Når ulykken er ute i arktiske farvann, er det ikke innlysende hvilket land som er ansvarlig for redningsoperasjonen. På temamøtet sitt om Arktis neste uke henvender Nordisk råd seg til finansministrene. De ber dem finne modeller for hvordan finansiere felles redningsaksjoner.

Oljeutslipp etter forlis er vanskelig å håndtere når oljen blander seg med is. Det viste seg da «Exxon Valdez» forliste i Prince William-sundet utenfor kysten av Alaska i 1989. Forliset regnes som en av de mest ødeleggende miljøkatastrofer forårsaket av mennesker noensinne.

Det at sundet lå så avsidesliggende gjorde ryddingen særlig vanskelig. Eneste mulighet til å komme seg dit er med helikopter eller båt. Sundet er et viktig område for laks, oter, sel og sjøfugl.

Cruisetraffikk

Den økende cruisetraffikken rundt Grønland viser behovet for økte redningstiltak i Nord-Atlanteren. Nordisk råd har tidligere bedt de nordiske landene om å finansiere felles redningstiltak, men uten resultat. Nå vil rådet anbefale finansministrene å nedsette en

FAKTA: OM ARKTIS

- Arktis er områdene rundt Nordpolen.
- Det omfatter isdekket som flyter rundt polen, i tillegg til Svalbard, Grønland og det nordligste av Amerika.
- Landområdene er dekket av isbreer, eller det er tundralandskap der det meste av jorda er frosset året rundt.

arbeidsgruppe som skal jobbe fram mulige løsninger på hvordan betale for operasjonene.

På møtet i Reykjavik denne uka tar Nordisk råd også opp sikkerheten i forbindelse med utvinningen av olje og naturgass i Arktis. Her vil de ta skrittet videre fra avtaler som fins i dag om opprensing etter miljøulykker. Rådet ønsker en avtale som regulerer utvinningen, for å gjøre risikoen for ulykker minst mulig.

Felles strategi

Nordisk Råd vil også ta opp behovet for en felles strategi som kan samle de nordiske landene om felles utfordringer i Arktis på møtet fredag. Rådet vil anbefale de nordiske landenes regjeringer om ikke bare å se på utvinningen av naturressurser. Det er like viktig å ta hensyn til befolkningen i de tynt befolkede arktiske områdene.

Norges utenriksminister Jonas Gahr Støre vil delta med innlegg i debatten. Det samme vil Norges, Islands, Grønlands og Færøyenes nordiske samarbeidsministre.

Mangelen på kvinner er en særlig utfordring i Arktis. Unge kvinner flytter for å utdanne seg, få bedre jobb og bedre skole til sine barn, mens mennene har arbeidsmuligheter og blir værende.

gunn.hedberg@fbfi.no
Telefon: 69 37 75 54

Jonas Gahr Støre

Sammen for Arktis

TRAFIKK: Ansvar ved ulykker i Arktis står høyt på møtekartet når Nordisk Råd møtes denne uken i Reykjavik. Både turisttrafikk og annen trafikk øker i arktiske områder, noe som kan bety flere redningsaksjoner i årene som kommer. ILL.FOTO

Svak fiskestart

DANMARK: Nye tall fra det danske Fiskeridirektoratet viser at det ble fisket 25 prosent mindre fisk i januar 2012, sammenlignet med samme måned i fjor. En viktig årsak til det er uværet som har herjet i Skagerrak og Nordsjøen i starten av 2012. Industrifisket bidrar sterkt til nedgangen. Fangstene i år er halvert, samtidig som prisen på fisken ligger på samme nivå. Det ble også fisket mindre torsk i Østersjøen, som er der danske torskefiskere starter året. Hovedfisket på torsk foregår til april. En trøst er at kiloprisen stadig kryper oppover, nå til 11 kroner per kilo østersjø-torsk. Torskefiskerne i Kattegat, Skagerrak og Nordsjøen får mer enn dobbelt så mye betalt for sin torsk. Fangstene fra Kattegat og Skagerrak har også økt.

DONG

energy

DONG E&P Norge vil i mars 2012 teste nedgravd produksjonsrør og tilhørende navlestreng og i tillegg installere stein og deksel. Det vil ikke bli utlagt sjømerker i forbindelse med installasjonsarbeidet. En sikkerhetssone på 500 meter, vil være gjeldende i denne perioden. Området hvor det vil være aktivitet er begrenset av følgende koordinater:

56°55'59"N 02°39'18"Ø
56°56'00"N 02°43'14"Ø
57°06'48"N 02°53'04"Ø
57°06'47"N 02°47'07"Ø

RINGVIRKNINGER: Det er 8.600 ansatte på fiskebåter og i fiskeindustrien på Island, men to – tre ganger flere jobber i tilknyttede virksomheter.

ARKIVFOTO: PER STÅLE BUGJERDE, DN

ISLAND Henter stor del av nasjonalinntektene fra havet

Virksomheter knyttet til hav og sjø på Island sysselsetter mellom 25.000 – 35.000 ansatte og står for mer enn en fjerdedel av Islands brutto nasjonalprodukt.

Nils Torsvik

Bergen

Det viser en ny rapport som Islandsbanki har fått laget om betydningen av klyngen av havrettede virksomheter på Island.

– Dette er mer enn det som tidligere har vært antatt av sysselsetting knyttet til havrettede virksomheter, sier de som to er ansvarlig for rapporten, Thor Sigfusson, direktør ved det islandske havklyngecenteret, og Ragnar Arnason, som er professor ved Islands Universitet.

26 prosent

Rapporten viser at mens fiskeriene bidro med 10,2 prosent til Islands brutto nasjonalprodukt (BNP), bidro samtlige virksomheter knyttet til havrettede virksomheter med 26 prosent av BNP i 2010.

– I følge det islandske statistikkbyrået er 8.600 personer

Ragnar Arnason

FAKTA: ISLANDS FISKERI

■ Fiskerisektoren bidro med nær 140 milliarder islandske kroner (6,3 milliarder norske kroner) til Islands BNP (10,2%) i 2010.

■ Eksportinntektene var samme år på 220 milliarder islandske kroner (9,85 milliarder norske kroner).

■ Antall direkte sysselsatte var 8.600 ansatte, mens de havrettede virksomhetene direkte og indirekte antas å skape mellom 25.000 og 35.000 jobber på Island.

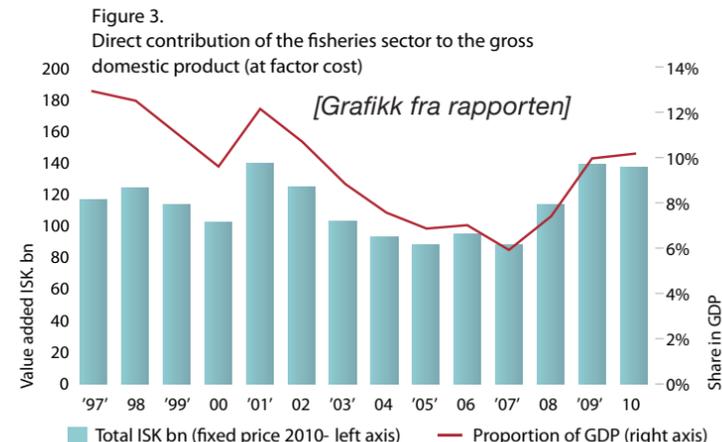
” Det er viktig å vite at endringer i drift, ved at en rekke arbeidsoppgaver er overlatt til andre, bidrar til å gi et skeivt bilde av betydningen av fiskerivirksomhetene

Thor Sigfusson og Ragnar Arnason, ansvarlig for rapporten

direkte sysselsatt i fiskerisektoren, noe som utgjør fem prosent av arbeidsstyrken.

Hele klyngen

– Klyngen av havrettede virksomheter skaper, direkte eller indirekte, mellom 25.000 og 35.000 jobber, noe som er et høyere tall enn tidligere antatt, heter det i rapporten der det pekes på at fiskeriene er

en grunnleggende industri for Island.

– Vi får et langt bedre bilde av betydningen av fiskeriene for Islands økonomi ved å se på hele den havrettede klyngen av virksomheter, istedenfor bare å studere tradisjonelt fiske og fiskeindustrien, sier de to som står bak rapporten til Islandsbanki.

– Det er viktig å vite at endringer i drift, ved at en rekke arbeidsoppgaver er overlatt til andre, gjennom outsourcing, bidrar til å gi et skeivt bilde av betydningen av fiskerivirksomhetene, viser de til.

Outsourcing kan være alt fra lossing av fartøyer, vedlikehold av fartøyer og fabrikker, og en rekke andre oppgaver.

Bedre lønnsomhet

– Når fiskerivirksomhetene bestemmer seg for å overlata slike oppgaver til andre, istedenfor å utføre dem sjøl, vil offisielle

tall vise en nedgang i ansatte i fiskerisektoren, uten at det faktisk har vært noen nedgang.

Når de direkte og indirekte virkningene knyttet til havrettede virksomhetene utgjør 26 prosent av Islands BNP, kan det også antas at 26 prosent av antall sysselsatte på Island er knyttet til slike virksomheter. Det vil si rundt 45.000 jobber.

– Vi tror imidlertid at dette er et for høyt tall, sier Sigfusson og Arnason og begrunner dette med at lønnsomheten i fiskeriene nok er langt bedre enn i samfunnet ellers.

– Lønningene er høyere enn det nasjonale gjennomsnittet, slik at det er mer sannsynlig at den havrettede klyngen bidrar med mellom 15 – 20 prosent av antall jobber på Island, tilsvarende mellom 25.000 og 35.000 ansatte.

nils.torsvik@fbfi.no
Telefon: 932 56 325

Kjøper fisk 7 dager i uken

- Vi sløyer din fisk på land om ønskelig
- Kort vei til butikk
- Mekanisk verksted
- Olje på kai

RAMBERG FISK

Kontakt oss på følgende:

Harald: 911 09 089 / Vidar: 990 41 228

